

RECHTSPRAAK

Geen andere (pannen)koek in hoger beroep. Een pannenkoek is geen soort koek in de zin van het Verplichtstellingsbesluit voor de Zoetwarenindustrie en ook niet vergelijkbaar met een in het Verplichtstellingsbesluit genoemd product.

Feiten

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwaren (hierna: Bpf Zoetwaren) voert als bedrijfstakpensioenfonds in de zin van de Pensioenwet en de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 de collectieve pensioenregeling uit voor de Zoetwarenindustrie. De deelneming in Bpf Zoetwaren is op grond van het Verplichtstellingsbesluit voor de Zoetwarenindustrie verplicht voor werknemers die in dienst zijn van een onderneming behorende tot de zoetwarenindustrie. Aanvankelijk hield X B.V. (hierna: X) zich bezig met de productie van en de groothandel in zuivel. Sinds 1995 worden uitsluitend pannenkoeken en poffertjes geproduceerd. In een geschil in 1997 tussen een toenmalig werknemer en de onderneming heeft de kantonrechter Dordrecht geoordeeld dat de onderneming niet viel onder de werkingssfeer van de Cao voor de Suikerverwerkende Industrie (de voorganger van de Cao Zoetwaren). Bij brief van 28 maart 2017 heeft Bpf Zoetwaren X verzocht gegevens te verstrekken om na te kunnen gaan of X verplicht was tot aansluiting. Op 24 april 2017 zijn de gevraagde gegevens verstrekt, met daarbij een toelichting waarom X niet valt onder de verplichtstelling. Bij brief van 26 april 2017 heeft Bpf Zoetwaren aan X meegedeeld dat de activiteiten van X niet onder het Verplichtstellingsbesluit vallen, zodat zij niet verplicht is tot aansluiting bij het Bpf Zoetwaren. Bij brief van 14 juni 2017 heeft Bpf Zoetwaren aan X meegedeeld terug te komen op de beslissing van 26 april 2017 met de aankondiging dat een nieuw onderzoek zal worden verricht. Tussen partijen is vervolgens discussie ontstaan over de vraag of X valt onder de werkingssfeer van het Verplichtstellingsbesluit van Bpf Zoetwaren. De rechtbank heeft de vorderingen van Bpf Zoetwaren afgewezen. Bpf Zoetwaren vordert in hoger beroep dat het hof het vonnis van de kantonrechter zal vernietigen en haar vorderingen alsnog zal toewijzen. De centrale vraag die in dit hoger beroep voorligt, is of het fabrieksmatig produceren van pannenkoeken onder het Verplichtstellingsbesluit valt.

Oordeel

Zijn pannenkoeken koek (art. 1 sub a Verplichtstellingsbesluit)?

Het hof is van oordeel dat de definitie van het woord 'koek' in de Van Dale en andere gezaghebbende woordenboeken waarnaar in de processtukken is verwezen, dermate ruim is

dat daaraan geen doorslaggevende betekenis dient te worden toegekend, mede gelet op de door X overgelegde deskundigenopinions en de geldende maatschappelijke opvattingen ten aanzien van de betekenis van het woord 'koek'. Het legaliteits- en rechtszekerheidsbeginsel staan ook aan een (te) extensieve interpretatie van het woord 'koek' in de weg. X heeft in hoger beroep een opinie overgelegd van prof. dr. Van der Sijs, hoogleraar historische taalkunde van het Nederlands in de digitale wereld aan de Radboud Universiteit Nijmegen, en prof. dr. Steurs, hoogleraar aan de Faculteit der Letteren van de Katholieke Universiteit Leuven. Van der Sijs en Steurs hebben toegelicht dat woordenboeken vaak (wetenschappelijke) definities herdefiniëren zodat deze toegankelijk worden voor een algemeen publiek. Het ligt in dit geval bij de uitleg van het woord 'koek' meer voor de hand om aan te knopen bij de betekenis van het begrip 'koek' in de bakkerijsector. Een belangrijk verschil is dat een pannenkoek in het algemeen als volledige maaltijd wordt genuttigd, en koek in de regel als tussendoortje/lekkernij. De betekenis van het begrip 'koek' binnen de bakkerijsector vormt, ook naar het oordeel van het hof, een belangrijk hulpmiddel om vast te stellen of een pannenkoek als een soort koek moet worden aangemerkt. Koeken zijn bakkerijproducten terwijl pannenkoeken keukenproducten zijn. Ook de maatschappelijke opvattingen vormen een relevant gezichtspunt bij het vaststellen van welke betekenis in het normale spraakgebruik aan een woord toekomt. X heeft een onderzoek overgelegd van Spinos Research & Consultancy waaruit volgt dat een grote meerderheid van de geïnterviewden (84% tot 89%) een pannenkoek niet als een soort koek beschouwt. X heeft bovendien in hoger beroep verwezen naar een, naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank in deze zaak verrichte, peiling van RTL Nieuws. Deze peiling bevestigt in grote lijnen de uitkomst van het onderzoek van Spinos. Het hof gaat er dus van uit dat naar algemene maatschappelijke opvattingen een pannenkoek niet als een soort koek wordt gezien. De categorisering van producten in supermarkten bevestigt naar het oordeel van het hof dat pannenkoeken naar maatschappelijke opvattingen niet worden gezien als koek.

Zijn pannenkoeken naar de aard der verwerkte grondstoffen en productiewijze vergelijkbaar met koek (art. 1 onder d Verplichtstellingsbesluit)?

Naar het oordeel van het hof brengt een redelijke uitleg van het begrip 'vergelijkbaar' mee dat bij de beoordeling van de 'aard van de verwerkte grondstoffen' alle in een product verwerkte grondstoffen en hun onderlinge verhouding relevant zijn. Het hof is van oordeel dat pannenkoeken, naar de aard van de verwerkte grondstoffen, niet vergelijkbaar zijn met de producten genoemd onder artikel 1 (a). Voor pannenkoeken en koek zijn verschillende grondstoffen benodigd, en voor zover grondstoffen in beide producten terugkomen, worden die in ieder geval in een geheel andere verhouding verwerkt. Het hof is van oordeel dat de wijze van verwerking van de grondstoffen van pannenkoeken evenmin vergelijkbaar is met die van beschuit, toast, knäckebröd, biscuit, biscuitfiguren, koekjes, banket, koek en wafels. Naar het oordeel van het hof komt het er op aan dat de totale wijze van verwerking van de grondstoffen vergelijkbaar moet zijn, waarbij de verschillen en overeenkomsten in hun onderlinge samenhang moeten worden gezien. De wijze van verwerking van de wel in het Verplichtstellingsbesluit genoemde producten is wezenlijk anders. Het hof merkt ten

overvloede nog op dat, in tegenstelling tot pannenkoeken, geen van de in het Verplichtstellingsbesluit genoemde producten direct na het bakken tot nul graden worden afgekoeld, en onder een beschermende atmosfeer worden ingepakt. Doordat pannenkoeken hoofdzakelijk uit melk bestaan, moet X voldoen aan hygiënevoorschriften voor de zuivelverwerkende industrie. Dat producenten van in het Verplichtstellingsbesluit genoemde producten moeten voldoen aan andere, evenzeer strenge voedselveiligheidsschriften, maakt dat niet anders. Het feit dat voor X een ander hygiënevoorschrift geldt dan voor bijvoorbeeld een industriële bakkerij, is juist een verdere aanwijzing dat de wijze van verwerking van de grondstoffen wezenlijk van elkaar verschilt.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 20-04-2021

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2021:832

Zaaknummer: 200.270.321/01

Rechters: J.M.T. van der Hoeven-Oud, C.J. Frikkee en B. Barentsen

Advocaten: E. Lutjens en A.N. Kampherbeek

Wetsartikelen: 2 Wet Bpf 2000 en 1 Verplichtstellingsbesluit voor de Zoetwarenindustrie